

Laiškas Juozui Prunskiui, [po 1937-02-13], [Kaunas].

Pone Redaktoriau, / Valst. operos režisierius p. P. Oleka, pradėdamas naujus pa[pročius]

Laiškas Redakcijai

Pone Redaktoriau [1],

Valst. operos režisierius p. P. Oleka [2], pradėdamas naujus papročius teatro santykiuose su autoriais ir pažymėdamas savo gilų susipažinimą su veikalu, kurį jis režisuoja, ir su gadyne, kurią veikalas vaizduoja, „XX-to a.“ š. m. 36 num. skelbia: „Operos veiksmas vyksta ir prie Aušros Vartų, nors tuo metu Aušros Vartų dar nebuvo“ [3]. Šio paskelbimo p. Oleka neatšaukė. Operos „Radvila Perkūnas“ [4] veiksmas vyksta 1600 metais. Prof. B. Čėsnyš [5] „Lietuviškosios enciklopedijos“ II tome rašo: „Patys Aušros Vartai senovėje buvo viena iš 5 „bromų“, įrengtų Vilnių supusiuose apsigynimo mūruose, statytuose 1503–1523 m. [...] Seniausias Aušros Vartų atvaizdas matoma Bruyno ir Hogenbergo didžiųjų miestų atlase 1576, lape įvardintame „Vilna, Lituaniae metropolis“; atvaizdas esąs pagamintas 1550 m. Paskui Aušros Vartai yra pažymėti panoraminiame Vilniaus vaizde iš 1604 m. [...]“ [6] (žiūr. „Liet. encykl.“, II t., 350–351 psl.).

Su gilia pagarba

Balys Sruoga

KOMENTARAI

- [1] Juozas Prunskis (1907–2003), dvasininkas, žurnalistas, 1936–1939 m. laikraščio *XX amžius* redaktorius.
- [2] Petras Oleka (1895–1979), režisierius, dainininkas (bosas), pedagogas, 1920–1945 operos teatro solistas ir režisierius.
- [3] Operoje *Radvila Perkūnas* veiksmas vyksta svarbiausiose istorinėse Vilniaus vietose – prie Aušros vartų, Rotušės aikštėje, Radvilų ir Chodkevičių rūmuose. BS, pabraukęs fakto klaidą, cituoja operos *Radvila Perkūnas* režisieriaus Petro Olekos pasisakymą prieš premjerą Valstybės teatre („Opera apie Radvilą Perkūną. Ką sako operos režisierius Oleka“, in: *XX amžius*, 1937-02-13, Nr. 36, p. 5).
- [4] 1937 m. kompozitoriaus Jurgio Karnavičiaus (1884–1941) pagal BS libretą sukurta ir pastatyta opera, kurios premjera Valstybės teatre įvyko 1937 m. vasario 15 d. Opera pasisekimo neturėjo. BS muzikinę pjesę *Radvila Perkūnas* žr. in: *BSR, t. 2: Dramos*, parengė Algis Samulionis, redagavo Donata Linčiuvienė, Vilnius: Alma littera, Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 1996, p. 139–244.
- [5] Blažiejus Čėsnyš (1884–1944), kunigas, teologas, VDU profesorius. Bendradarbiavo Lietuviškoje enciklopedijoje.
- [6] Patikslinta citata: „Patys A. V. senovėje buvo viena iš 5 „bromų“, įrengtų Vilnių supusiuose apsigynimo mūruose, statytuose 1503–1523 m. [...] Seniausias A. V. atvaizdas matoma Bruyno (Brauno) ir Hogenbergo didžiųjų pasaulio miestų atlase 1576, lape įvardintame „Vilna, Lituaniae metropolis“; atvaizdas esąs pagamintas 1550 m. Paskui A. V. yra pažymėti panoraminiame Vilniaus vaizde iš 1604 m.“ (Blažiejus Čėsnyš, „Aušros Vartai“, in: *Lietuviškoji enciklopedija*, Kaunas: Spaudos fondas, 1934, p. 350–351).